A°. 1836. N°. 158.

ARNHEMSCHE COURANT.

Zaturdag den 31 December.

FRANKFORT, den 28sten December.

Berigten uit Weenen van den 21sten dezer melden, dat aldaar een koerier uit Napels met de beschikkingen des Konings is aangekomen. Ten gevolge hiervan is de pleglige cercle, waarin de Koninklijke bruid de gelukwenschen van den hoogen adel en van het diplomatieke ligchaam zal ontvangen, op den 27sten December bepaald. De hertog van *Salerno* zal met zijne gemalin den 28sten en die van den aartshertog *Karel* met de doorluchtige bruid en familie den volgenden dag vertrekken. De Koning van Napels reist te water tot Venetie, en denkt den 3den Januarij te Trient aan te komen, alwaar den 3den Januarij het huwelijk zal voltrokken worden.

— Brieven uit Zweden melden het volgende: De tusschen de regering en den Noorweegschen Storthing bestaan hebbende spanning schijnt opgehouden te hebben, en men vleit zich met de hoop, dat het wederzijdsche vertrouwen niet verder zal gestoord worden. De regering heeft bij deze gelegenheid veel beleid aan den dag gelegd. Men was in Noorwegen zeer opgewonden, en het was derhalve hoogst wenschelijk, dat men het land, zonder tot buitengewone middelen de toevlugt te nemen, wist tevreden te stellen. — De Koning, die de zwakheid van den ouderdom ondervindt, doch wiens geest nog steeds even krachtig en levendig is, verlaat, sedert het ruwe jaargetijde daar is, de kamer niet meer. Hij geeft zich naauwelijks eenige beweging binnen het paleis, doch arbeidt met de hem eigene gemakkelijkheid, dagelijks met zijne ministers.

PARIJS, den 26sten December.

Men verwacht in de aanstaande zitting van de kamer der afgevaardigden levendige discussien aangaande den mislukten togt naar Constantine. Vooraf zal dan gaan het onderzoek van het gedrag van den generaal *de Rigny* door eenen krijgsraad, en misschien ook dat van den maarschalk *Clausel*, vermits ook deze daarom verzocht schijnt te hebben. Gelijk meermalen bij grooten onspoed in den krijg gebeurt, generaals en officieren beschuldigen elkander wederkeerig. Zeker is het intusschen, dat een gedeelte der armée zich misdragen heeft door het plunderen der levensmiddelen, en bij eenige regementen schijnt inderdaad de krijgstucht verloren te zijn geweest. Het ministerie zal van een deel der oppositie in de kamer harde aanvallen door te staan hebben, en in het vooruitzigt hiervan denken sommigen reeds aan eene mogelijke verandering van ministerie, waarbij dan de maarschalk *Soult* weder als raadspresident in aanmerking zou komen. De tegenwoordige ministers echter zijn onder elkander eensgezind, en dit boaden anderen, bij de tegenwoordige gesteldheid des volks, hetwelk over 't algemeen naar bestendigheid verlangt, voor genoegzaam om hun bewind duurzaam te maken.

Middelerwijl zal men spoed moeten maken om het legen in Afrika te versterken, daar vele volksstammen, ten gevolge van den onspoed bij Constantine, zich waarschijnlijk als onze vijanden zullen openbaren, en ligt tot eenen algemeenen aanval tegen ons zullen over te halen zijn. Men denkt, dat in het aanstaande vroegjaar een nieuwe togt naar Constantine zal ondernomen worden.

Uit de onderscheidene regementen worden vrijwilligers voor de dienst bij het leger in Afrika getrokken, en de detachementen van dezen zullen achtervolgens tot bataljons gevormd worden.

Van den 27sten.

Bij de opening van de kamers van dit jaar heeft weder een dergelijk voorval plaats gehad als in 1832. Er is weder een aanslag op 's Konings leven gedaan op het ogenblik, dat Z. M. zich naar de kamers begaf om de troonrede te doen. De koning vertrok om een uur vijf minuten van de Tuilerien. Naauwelijks was zijn rijtuig voorbij de Pont-Royal tegenover het hekken van de Tuilerien, of er werd op hem geschoten. Z. M. boog zich op dat oogenblik uit het portier om de menigte en de nationale garde, die *leve de Koning!* riepen, te groeten.

Schoon de moordenaar geen zes schreden van het rijtuig, achter de rijen der nationale garde, welke de menigte tegenhield, verwijderd was, werd de koning niet getroffen. Op de beurs was het gerucht verspreid, dat de kogel eenen bij het rijtuig zich bevindenden generaal getroffen en ligt gekwetst had; maar, volgens latere berigten, is er niemand geraakt. De glazen van het rijtuig zijn door den kogel verbrijzeld, en de stukken glas hebben de hertogen *van Orleans* en *van Nemours* een weinig in het aangezigt gekwetst. Er ontstond door dit schot dadelijk groote beroering onder de menigte; doch een officier van de nationale garde en een garde municipal hebben den moordenaar gegrepen en gevangen genomen. Vier jonge lieden, die hem omringden, zijn mede gevat en met den moordenaar naar de wacht der Tuilerien gebragt.

De moordenaar is een jongman van 18 of 20 jaar, zoo het schijnt eene kweekeling van de geneeskundige school. Hij heeft zich, zegt men, bij het schieten op den koning gekwetst. Hij heeft zijnen naam nog niet willen zeggen. Men heeft nog een geladen pistool bij hem gevonden. De overige vier in hechtenis genomene personen gelooft men niet dat medepligtig zijn. De moordenaar heeft op geene der door de politie aan hem gedane vragen willen antwoorden.

Alle wachten zijn dadelijk verdubbeld geworden, en er is order gegeven, om den ganschen nacht talrijke patroeljes door de straten van Parijs te laten gaan.

Niettegenstaande het gemelde voorval, heeft zich de koning evenwel naar de kamer begeven, en aldaar de aanspraak van den troon gedaan. De inhoud daarvan komt hoofdzakelijk hierop neder:

„De instellingen van Frankrijk bevestigen zich meer en meer en deszelfs voorspoed neemt toe. Ik ontvang van alle mogendheden de vredelievendste verzekeringen. De rust der wereld is voor langen tijd bevestigd. Onze staatsbetrekkingen met de Vereenigde Staten van Noord-Amerika zijn hersteld. Er heeft een kortstondig geschil tusschen Frankrijk en Zwitserland bestaan; doch er zijn voldoende ophelderingen gegeven.

„Het Schiereiland (Spanje en Portugal) wordt nog door noodlottige verdeeldheden beroerd. De instellingen van Madrid en Lissabon zijn door ernstige gebeurtenissen geschokt worden, en de burgeroorlog heeft nog niet opgehouden Spanje te verwoesten. Steeds naauw met den koning van Groot-Brittannien verbonden, zal ik het verdrag der vierledig verbond steeds met naauwgezetheid en overeenkomstig den geest der daarstelling van hetzelve uitvoeren.

„Ik koester de opregtste wenschen voor de bevestiging des troons van *Isabella II*, en ik hoop, dat de constitutionele monarchie de haar dreigende gevaren zal te boven komen. Doch ik verlieug mij, Frankrijk voor opofferingen behoed te hebben, waarvan de uitgestrektheid niet na te gaan is, mitsgaders voor de onberekenbare gevolgen van alle gewapende tusschenkomst in de binnenlandsche zaken van het Schiereiland. Frankrijk bewaart het bloed van hare kinderen voor hare eigene zaak, en als zij in de smartelijke noodzakelijkheid komt, van het voor hare verdediging te moeten vergieten, gaan de Franschen alleen onder onze roemvolle vanen ten strijde.

„Wij hebben in Afrika smartelijke verliezen geleden. — Ge zult aan mij aan onze wapenen in Afrika dat overwigt, dat hun behoort, mitsgaders aan onze bezittingen volkomene veiligheid willen verschaffen.

„Mijn leven is door eenen aanslag bedreigd geworden, de Voorzienigheid heeft den op mij gemunten slag afgekeerd. De betuigingen van genegenheid, welke Frankrijk mij doet, zijn de onschatbaarste belooning voor mijnen arbeid en opofferingen.

„Eene even onzinnige als strafwaardige poging tot opstand heeft voor een oogenblik eene groote stad verbaasd. Zij heeft de rust niet verstoord, maar slechts gediend om de getrouwheid der armée en den goeden geest der bevolking te doen uitkomen.

„De onmagt van zoo vele strafwaardige ondernemingen begint eindelijk de driften te vermoeijen en dezelve te ontmoedigen."

'S GRAVENHAGE, den 29sten December.

Z. Exc. de Minister van financien bevindt zich sints eenige dagen zeer ernstig ongesteld.

— Bij koninklijk besluit is verklaard, dat de bepaling, voorkomende bij § *k* van art. 3 der wet van 11 September 1827 (Staatsblad No. 17), waarbij is vastgesteld, dat „de broeder van hem, die in persoon voor zich zelven bij de schutterij dient, voorwaardelijk van die dienst zal worden vrijgesteld," moet worden verstaan te bedoelen *wettige* broeders, en alzoo op deze alleen kan worden toegepast.

— Dezer dagen heeft Z. M. het departement van oorlog gemagtigd, om de gewone inspectie over de met onbepaald verlof zijnde mobile schutters niet in deze maand, maar eerst in die van April 1837, te doen houden.

AMSTERDAM, den 29sten December.

Men meldt uit Spaarndam dd. 27 December als volgt: Het IJwater, dat door den N. O. en O. N. O. storm de beide Kersdagen tot 226 en 234 Ned. duimen boven het peil aan de onderscheiden peilschalen te Spaarndam was opgezet, heeft wel den dijk en de waterwerken aldaar beschadigd; maar was vooral hoogst noodlottig voor de aanzienlijke vloot binnen-schepen, welke voor den wal lag en uit 42 stuks bestond, behalve de grootere en kleinere visschersvaartuigen van het dorp.

Van deze vloot lagen er slechts 14 schepen in de jongste voltooide haven, welke aan de andere schippers nog niet genoeg bekend was; de andere 28 schepen hadden geene bescherming tegen den geweldigen, en hier in dien graad zonder voorbeeld zijnden golfslag uit het Noord-Oosten en Oosten, waardoor de treurigste gevolgen zijn ontstaan.

Acht schepen zijn daarvan geheel verbrijzeld tegen de beschoeijingen en sluizen; drie andere zijn gezonken ten gevolge der bekomen schade en lekkagie; een is op den wal gezet; drie zijn zwaar beschadigd en zitten met de overige thans zeer gevaarlijk in het ijs bezet, zoo als ook de vaartuigen in de haven bezet zijn. Ook van deze laatsten hebben een paar schepen veel schade, en zitten twee andere op den wal.

Van de verbrijzelde schepen zijn de menschen, door den ijver der dorpbewoners, gered; behalve de vrouw en drie kinderen van *S. A. de Vries* en een zoontje van 7 jaren van *P. D. van Wyk*, terwijl de hulpknecht van *M. Swerver*, genaamd *S. van der Veen*, wiens vrouw en drie kinderen aan den Lemmer wonen, bij het van boord springen, het linkerbeen is afgeslagen, tusschen het stootende schip en den wal, waardoor zijn leven in groot gevaar is, hebbende, door zijne zwakte, de verdere afzetting van het been, welke alsnog noodig is, niet kunnen geschieden.

Bij het redden der ongelukkigen is *W. Coster*, op een der tegen den wal stootende schepen geklommen, ten einde een kind te redden, hij (maar ten onregte) vernam, dat zich aldaar bevonde; doch hij bij het weder afspringen, geraakte ook hij tusschen dat schip en den wal, zoodanig bekneld, dat hij aan de bekomene wonden dag is overleden.

De schepelingen van de verbrijzelde en gezonken schepen hebben meestal *niets* kunnen redden.

Allen hebben het middel van hun bestaan verloren en thans gebrek aan huisvesting, voedsel en kleeding, gaande het vermogen der inwoners van het dorp verre te boven, om deze ongelukkigen, met die schepelingen, waarvan de schepen nog in dadelijk gevaar zijn, langer dan de eerste oogenblikken van het noodwendigste te voorzien.

AMSTERDAM den 29sten December.

Beurs van den 28 December.

Door het onstuimige weder ontbreken ons nog de Engelsche berigten van jl. vrijdag. Uit Spanje zijn geene nadere tijdingen ontvangen; het schijnt alleen, dat *Gomez* zijnen strooptogt geëindigd heeft en zich weder aan de Ebro zoekt te plaatsen, ten einde de bewegingen van *Espartero* gade te slaan. Bilbao houdt het nog altijd. Uit Madrid zelf zijn de tijdingen onbeduidend.

In verschillende Duitsche dagbladen wordt melding gemaakt van ernstige onlusten, welke te Warschau onder de militairen zouden zijn ontstaan; doch regtstreeksche tijdingen uit die stad gewagen alleen van eenige onbeduidende arrestatien.

In de Fransche en Duitsche dagbladen vindt men het Belgische geschil weder aangeroerd, en vleit men zich zelfs, de onderhandelingen daaromtrent weder aangeknoopt te zien; doch hier weet men volstrekt niets dien aangaande.

Holland. Van onze $2\frac{1}{2}$ pCt. werden onderscheidene postjes à $53\frac{9}{16}$ en $\frac{5}{8}$ verhandeld; 5 pCt. $100\frac{3}{8}$, $\frac{7}{16}$, $\frac{1}{2}$ in kleine partijen afgegeven; kansbiljetten 23, $23\frac{1}{16}$ gedaan; van eenige weinige postjes $4\frac{1}{2}$ pCt. sijndicaat werd aanvankelijk iets à $95\frac{1}{4}$, later à $95\frac{1}{8}$ en ook à 95 gedaan; van $3\frac{1}{2}$ pCt. sijndicaat werden eenige weinige postjes à 79 en $78\frac{7}{8}$ afgegeven; oude aandeelen handelmaatschappij bleven zeer gewild en waren van $181\frac{3}{4}$ tot $182\frac{1}{4}$ geklommen, met koopers.

Spanje. Ardoins $19\frac{15}{16}$, 20, $19\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$ afgegeven; in niet rentgevende schuld gaat bij voortduring zeer weinig om. Passive $3\frac{5}{8}$ pCt. Fransche uitgestelde $8\frac{1}{16}$ gedaan.

Rusland. Oude Russen $103\frac{3}{4}$; nieuwe $104\frac{5}{8}$ gedaan; Russen van 1831 en 1833 zijn in kleine partijtjes à $95\frac{3}{4}$ afgegeven.

Oostenrijk. 5 pCt. Metalliek blijft gevraagd, en de weinige stukken, welke ter markt waren, werden gretig à $99\frac{5}{8}$ weggenomen; $2\frac{1}{2}$ pCt. zijn insgelijks à 54 eenige postjes gedaan; nieuwe Weener aandeelen 714 gedaan.

Beurs van den 29 December.

Wij zijn heden zonder nadere tijdingen uit Spanje; het schijnt echter, dat wij naar Bilbao eenen strijd der wederzijdsche krachten te wachten hebben.

Met leedwezen heeft men heden hier het gerucht hooren verspreiden, dat Z. E. onze minister van finantie bedenkelijk ziek was.

De Engelsche berigten zijn nog gedurig uitgebleven; alleen over Frankrijk hebben wij heden de noteeringen van j. l. Vrijdag uit Londen ontvangen. Op dien dag waren de Spaansche effekten aldaar omtrent $\frac{1}{2}$ pCt. flaauwer; Portugeesche iets meerder gewild en alle overige bijna zonder verandering.

Fluctuatien der prijzen.

Naar alle onze binnenlandsche fondsen was zeer veel vraag, en de prijzen der verschillende soorten waren op nieuw hooger; $2\frac{1}{2}$ pCt. $53\frac{5}{8}$, $\frac{11}{16}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$, $\frac{3}{4}$ met tamelijk veel handel; 5 pCt. van $100\frac{3}{8}$ tot $\frac{5}{8}$ opgeklommen, doch is niet veel daarin omgezet; kansbiljetten 23, $23\frac{1}{16}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{3}{16}$ met affaire.

In beide sijndicaten weinig affaire en de prijzen onder andere 95 en $78\frac{7}{8}$ à 79; oude aandeelen handelmaatschappij vervolgden hunne vooruitgaande beweging, en zijn van den openingsprijs $182\frac{1}{2}$, allengskens tot $184\frac{1}{2}$ met koopers opgeklommen.

Van Spaansche effekten is slechts zeer weinig verhandeld en alleen tot den prijs van $19\frac{15}{16}$ werden eenige weinige postjes omgezet.

In Russische en Oostenrijksche schuldbrieven bijna geen affaire.

Over den togt der Franschen naar Constantine.

Eene onverwachte gebeurtenis heeft er plaats gehad. De Franschen, die onder den zoo menigmaal gehoonden BOURMONT, dien men als overlooper deed voorkomen, in eenige dagen *Algiers* met deszelfs omtrek veroverden, hebben nu, onder den zoo geprezenen Republikeinschen generaal CLAUSEL, tegen *Constantine*, in het oosten van het rijk van *Algiers*, eene zware nederlaag geleden. Doch het is met regt te verwonderen, dat men dezen togt met zoo weinig voorzorgen ondernomen, en daarbij zoo zeer op de goedwilligheid der Arabieren gerekend heeft.

Deze expeditie, die door sommigen in het klein vergeleken wordt met de nederlaag van NAPOLEON te *Moskou*, levert ten minste een treffend *tegenstuk* tot den togt naar *Algiers*, waarin alles vooraf berekend en op de ruimste schaal was aangelegd, zoodat velen, eer de expeditie was uitgezeild, daarover hunne verwondering betoonden. Het blijkt echter, dat het beter is, hierin wat te veel dan te weinig te doen. *Algiers* is gevallen, zeer spoedig gevallen; te *Constantine* hebben de Franschen eene neêrlaag geleden, die hunne belangen in *Afrika* zeer moet benadeelen.

Het schijnt, dat de generaal CLAUSEL verzuimd had, (iets, dat zijn meester NAPOLEON altijd deed) zich eene naauwkeurige kennis der stad, die het doel zijner onderneming was, te verschaffen, anders zou hij met zijn leger over de sterkte der stad, toen zij die vóór zich zagen, niet zoo verwonderd geweest zijn. Beschouwen wij dit terrein, niet alleen der stad, maar van het geheele gebied van *Constantine* een weinig nader.

Dit landschap, het oostelijk gedeelte des rijks van *Algiers*, is tevens daarvan het grootste, rijkste en aanzienlijkste. Het is vruchtbaar in allerlei voortbrengselen, en westwaarts vooral wel zeer bergachtig, doch dit benadeelt de vruchtbaarheid niet, en waarborgt veeleer het land tegen de uitdroogende hitte, die zulk een groot gedeelte van *Afrika* onbewoonbaar maakt.

De Kabylen, meesters der kust, zijn het niet van de binnenlanden, in welke de hoofdstad *Constantine* verheft, de zetel van eenen *Bey* of *Dey*, die voorheen slechts *in naam* van dien van *Algiers* afhankelijk was, en een leger van 20.000 man kon op de been brengen. Deze, die hun gehoorzaamheid weigerde, wilden de Franschen verdringen, door den *Renegaat* JOUSSOUF, die, eerst het Christendom verzaakt hebbende, nu weder met de zich noemende Christenen tegen de Mahomedanen, zijne nieuwe geloofsgenooten, optrok, en dus het vertrouwen van geen van beiden verdiende. Nogtans schijnt de generaal CLAUSEL 's mans verzekering, dat men zonder tegenstand in *Constantine* zou binnentrekken, te hebben geloofd. Hij heeft daarbij weinig kennis der geschiedenis en aardrijkskunde aan den dag gelegd.

Het is waar, den *toegang* tot die hoofdstad heeft hij uit het gunstigste punt van aannadering gekozen. De weg uit het Noord-oosten uit *Bougia* zou te moeijelijk zijn geweest, wegens de vele bergen en kloven. Vlak noordwaarts van *Constantine*, waar de *Wed-el-kebier*, eene der aanzienlijkste rivieren des rijks, in zee valt, was geene haven noch landingsplaats; het rotsige land wordt door onherbergzame, wreede *Kabylen* bewoond, die slechts uit hunne holen komen, om schipbreukelingen uit te plunderen en soms te vermoorden. Er was dus geen beter verzamelingspunt voor de *expeditie* dan *Bona*, het oude *Hippo Regius*, met een kasteel, nog door Keizer KAREL V gebouwd. Van hier echter gaat de weg slechts gedeeltelijk door de vlakte; men bereikt de stad *Gelma*, het oude *Calama*; dan een laag en moerassig land. Hier ontmoet men eenen bergpas, na welks doortogt het land al meer en meer omhoog rijst, tot men de hoofdstad bereikt. Volgens *Arabische* schrijvers der middeleeuwen, was deze streek echter ook gedeeltelijk eene moeras, waarin de naauwe weg slechts door dunne planken werd aangewezen; de kleinste afwijking daarvan veroorzaakte eenen onfeilbaren dood, en slechts de goede verstandhouding met de inboorlingen kon de Karavanen behoeden voor het lot, hetwelk eens eene geheele schaar ruiters had ondervonden van in het moeras te verzinken (*). Doch al was men dan ook dien moeijelijken weg door geworsteld, zoo bleef toch nog altijd de stad *Constantine* zelve over. Zij ligt, volgens SHAW, op een hoog en uitstekend voorgebergte, bijkans overal omringd door eenen afgrond, in welks diepte de rivier de *Rummel* zijne schuimende golven wentelde; de steilte boven dien afgrond is, ten noorden 600 *voet* hoog, volgens SHAW, en loodregt. Dus was *Constantine* door de natuur tot eene vesting gevormd; zij was ook reeds in de Romeinsche tijden, onder den naam van *Cirta* of *Karta* (dat is: de stad bij uitstek) bekend, en de hoofdstad van *Numidie*. — „Uit hoofde der ligging," zegt SALLUSTIUS, „kon JUGURTHA die stad niet met geweld van wapenen bedwingen." Naderhand werd zij door CONSTANTIJN *den Groote* herbouwd en naar hem genoemd. Ook in de middel-eeuwen was zij eene zeer aanzienlijke koopstad, die de goederen uit de binnenlanden ontving en vooral ruime korenschuren had. Nog altijd heeft deze stad veel handel van doortogt, verscheidene aanzienlijke gebouwen, vele bouwvallen, blijken harer oude grootheid, en 30 tot 40,000 inwoners. De Franschen vonden haar grooter dan *Algiers*, doch dit zal wel overdreven zijn.

Hoe het zij: in allen gevalle moest de veldheer een gunstig, dat is het droge jaargetijde hebben afgewacht. Hij moest geweten hebben, dat de hooge ligging van *Constantine* hetzelve waarborgt voor die brandende hitte, die den togt van een leger anders des zomers in *Afrika* bijkans ondoenlijk maakt, terwijl de regentijd, hetzelfde als onze winter, niet alleen op zulk eene hoogte sneeuwbuijen kan aanbrengen, maar ook het moeras ontoegankelijk maakt; en de vele rivieren, de *Selbouse*, met de daarin vallende kleine vlieten, gelijk de *Rummel*, die voorbij *Constantine* loopt, met deszelfs schatplig:ige wateren tot hoog opgezwollene, vernielende stroomen kan doen worden. Het is dan ook gebleken, dat de maatregel van den maarschalk, om, te midden des winters, den togt te ondernemen, de voornaamste reden der geledene rampen geweest is, daar niet alleen het opzwellen van een anders onbeduidend riviertje, hetwelk men over moest, de onderneming vertraagde, maar ook het geschut en de bagaadje in den modder zakte, het natte weder de gezondheid der soldaten aantastte, en vervolgens de sneeuw hen in het voorttrekken hinderde, zoodat men het zonderlinge schouwspel zag, dat een legertroep in *Afrika* bijna hetzelfde lot als in *Rusland* te beurt viel: dat van te verstijven of ledematen te verliezen. —

Dit alles werd eindelijk doorgestaan, en men kwam voor de vesting. De reeds gemelde afgrond over den *Rummel* was niet over te komen, dan door eene brug, een groot en fraai gewrocht der *Romeinen*, in de reizen van SHAW uitvoerig beschreven. Hierop geschiedde, — nadat men met verbazing den goeden staat van verdediging der stad en de weinige gezindheid van den *Dey* had gezien, om zijn land en zijne hoofdstad aan eenen mededinger, door *ongeloovigen* ondersteund, zonder slag of stoot overtegeven, — eene gezindheid, die men echter had moeten berekenen, — dadelijk de bestorming der stad. Kon men met half zieke, vermoeide, uitgehongerde troepen hier eenen goeden uitslag verwachten? Want niet alleen de *koude*, ook het *gebrek* der *Fransche* soldaten moest dezen veldtogt eene overeenkomst met dien in *Rusland* verschaffen. Bij het doortrekken van den bergpas, was een troep, door de lafhartigheid eens generaals, in verwarring geraakt, en had de wagens met levensmiddelen geplunderd, waardoor nu het leger voor *Constantine* gebrek leed, en, na een' moedigen aanval, na reeds in de stad doorgedrongen te zijn, daaruit gedreven werd en tot den aftogt besluiten moest, die, zoo als doorgaans het geval is, nog veel moorddadiger was dan de strijd, daar men niet alleen veel bagaadje maar ook gekwetsten en zieken terug moest laten, die nu allen door de Arabieren afgemaakt werden; slechts de dapperheid van een bataillon des tweeden regiments, hetwelk zich zelf voor allen opofferde, en den doortogt door den bergpas tegen de geheele magt der Arabieren verdedigde, heeft het leger gered.

Men zal vragen, welke onbegrijpelijke verblinding kon den maarschalk bewogen, om in zulk een jaargetijde alles op het spel te zetten, daar er toch geen dringend gevaar voor *Bona* bestond? Wij denken, dat de aankomst van den Prins, zoon van *Frankrijk*, dien men niet werkeloos den tijd in *Algiers* of *Bona* wilde doen slijten, hiervan de oorzaak is. Doch het hing toch waarschijnlijk van CLAUSEL af, om door voorstellingen aan het hof der Tuillerien de komst des hertogs VAN NEMOURS tot een gunstiger en meer voor een krijgstogt gunstig jaargetijde uit te doen stellen. Zulke redenen zou len gewisselijk de reis van den Prins

(*) DESGENETTES, *Handelswegen der Araber*, S. 73.

hebben doen opschorten. Wij gelooven, dat de geheele zaak het gevolg is van het blinde vertrouwen, door den maarschalk in den *Renegaat* JOUSSOUF en deszelfs ijdele beloften van spoedige onderwerping der hoofdstad gesteld. Zoo vertrouwde eenmaal KAREL XII eenen MAZEPPA, toen hij hem blindelings naar het hart van *Rusland* deed voorthollen! Zulk een blind vertrouwen in vreemde booswichten en dienaars van den vijand heeft ook wel eenen staat, waarop wij nadere betrekking hebben, bijkans ten verderve gestrekt.

Vraagt men nu, zal de zoo deerlijk mislukte onderneming tegen *Constantine* hervat worden? en raadplegen wij daaromtrent eene vroegere ondervinding, zoo kan men aan den eenen kant zeggen: togten, die zoo ongelukkig zijn afgeloopen, hervat men niet ligt weder. Men denke slechts aan NAPOLEON's togt naar *Rusland*, aan dien onzer soldaten naar *Brussel*, aan dien der Engelschen, in 1807, naar *Buenos-Ayres*, *Alexandrië* en *Konstantinopel*, die bij ééne poging gebleven zijn. Maar aan den anderen kant heeft men weder de voorbeelden van *Mexico*, hetwelk, niet tegenstaande den jammerlijken aftogt van CORTEZ uit hetzelve, en een verlies, naar evenredigheid nog veel grooter dan dat der Franschen te *Constantine*, andermaal ondernomen en met den schitterendsten uitslag bekroond is. Om nader bij onze tijden te blijven: de onderneming der Nederlanders tegen *Palembang*, in 1819, volkomen mislukt, is in 1821 hervat, en heeft tot volkomene onderwerping geleid. Evenzeer als deze laatste onderneming volstrekt noodzakelijk was, om onzen naam en ons gezag in *Indië* te handhaven; evenzeer als de [illegible], na den Brusselschen togt, voor onze volkseer noodzakelijk was geworden, — evenzeer is het voor de handhaving van het Fransche gezag op *Afrika's* noordkust onmisbaar, deze vlek op het leger (al is het dan ook een onverdiende vlek) niet te laten zitten. Wij vernemen dan ook met genoegen, (want het verlaten van *Algiers* zou ons leed doen voor de belangen der beschaafde wereld) dat *Frankrijk* toebereidselen maakt, om in het voorjaar hier met kracht door te tasten.

Nog een enkel woord over de Engelschen. Welk eene regering is het dan toch, die overal oorlog en twist levendig houdt; die te *Palembang* den Sultan, in *Java* DIEPO-NEGORO tegen *Nederland*, in *Afrika* de Arabieren tegen *Frankrijk*, in de Nieuwe-wereld de opstandelingen tegen *Spanje*, in *Belgie*, die tegen de *Nederlandsche* regering, in *Maltha* alle Italiaansche revolutionairen tegen hunne regering begunstigt, ondersteunt en heimelijk of meer of min openlijk aanmoedigt, terwijl zij zich, onder schijn van hulp, in *Spanje* zoekt te nestelen, en in *Portugal* eerst eene zaak ondersteunt, die zij daarna verloochent? Welk eene regering! Maar de hemelsche regtvaardigheid zal haar misschien nog eenmaal, door haar tegenwoordig troetelkind, *Ierland*, straffen! Dit kan eenmaal *Engelands België* worden!

Blikken op het hedendaagsche Europa.

(*Vervolg en slot van* N°. *156*, *27. Dec.*)

In *Zwitserland* rumoert de hervormingsgeest bij voortduring. Nadat zijne stemvoerders de oude, voormaals heerschende aristocratie omver geworpen, en Rome's hiërarchische aanmatigingen stout het vrije hoofd geboden hebben, dringen zij nu aan op eenheid des staatsverbonds, op ter zijde stelling der alle eenheid storende kantonsbelangen, op inneming eener indrukmakende verdedigingsstelling der vaderlandsche krijgsmagt, en op handhaving van zelfstandige waardigheid tegen de aanmatigingen der vreemde mogendheden. Het hedendaagsche *Zwitserland* heeft echter, — ten gevolge der inwendige onrust, — met het *Zwitserland* van 1815 naauwelijks eenige gelijkenis. Wel is waar getuigen de jongste hervormingsontwerpen en pogingen van eenen aanzienlijken aanwas van radicalismus, dat, zelfs boven het juiste midden, op het met onkruid overgroeide veld der revolutie dreigt op te schieten en den verbitterden partijkamp te verlengen; maar overheerschend is toch nog steeds in *Helvetiëns* marken die rustig bedachtzame, krachtige Zwitserzin, welke onzinnig omwentelingstreven met sterke vuist onderdrukt en daarbij ver verwijderd blijft van de verraderlijke gedachte: verraad aan het vaderland te plegen, door inroeping van vreemde tusschenkomst.

In *Italie* tiert nog menig onkruid; daarentegen is er het dompingsbeginsel werkzamer dan in eenig ander gewest van *Europa*. Als *Oostenrijk* zijne beschermende hand terug trok, dan zou de strijd spoedig beslist wezen, maar gewisselijk niet tot heil van *Italie*, wiens verbeeldingrijke en hartogtelijke bewoners, inderdaad, wegens overspannen verwachtingen, nog voor geene milde vrijheid, door tijdmatige hervormingen rijp schijnen te zijn.

In het noorden van *Europa* vertoont zich veel meer rust en bezadigdheid. *Denemarkens* wijze Koning schonk, wel is waar, aan zijne getrouwe Deensche en Duitsche onderdanen slechts raadgevende provinciale staten; maar kon hij meer? Zou niet de grondwet der absolute monarchie, met waarschijnlijke instorting des geheelen staatsligchaams, op eenmaal in het niet verzinken? Mogt zulk een waagstuk in den woeligen tijd worden beproefd? Daarenboven was de uiteenlooping der Deensche en Schleswig-Holsteinsche belangen, in het oogvallend genoeg, om af te schrikken van de poging: beiden in eene algemeene vertegenwoordigende vergadering te laten beraadslagen. Den vrijen, aan nuttige wijzigingen der burgermaatschappij werkenden geest evenwel, werden door de staten-instelling geenszins klemmende banden aangelegd. Het woord bleef vrij, en in *Denemarken* kende de pers naauwelijks de haar in *Duitschland* aangelegde ketenen. Ja, onder het volk zelf, aan hetwelk eene vereeniging van eerwaardige, vaderlandslievende mannen, door uitdeeling van wezenlijk nuttige volksschriften, juiste [illegible] te verschaffen, vond de vrije taal spoedig gewenschten bijval. De tijd is dus voor de bewoners der Deensche monarchie gekomen, waarin zoo menige verjaarde hinderpalen der gewenschte, vrijere beweging opgeruimd kunnen worden. Men zal ze wegruimen, en van waarachtige, niet van STRUENSEE's denkbeeldige hervorming, zal voortaan de rede zijn.

In *Zweden* waren, gedurende het geheele jaar 1834, de rijksstaten vergaderd. Toen werd er hartstogtelijk gestreden over verscheidene door vrijzinnige mannen op het tapijt gebragte hervormingen der staatsregering, des bestuurs en der wetgeving. De hoogste staatsambtenaren ondergingen zelfs gevaarlijke beschuldigingen van pligten-schennis en aanranding der constitutie. Helaas liep daarbij het bijzonder belang des adels, der geestelijkheid, des burger- en boerenstands mede in het spel. De Koning echter, — in de school der revolutie grondig onderwezen, — hield zich waardiglijk boven de partijen, met handhaving zijner vorstelijke voorregten. Evenwel toonde hij zich jegens tijdmatige hervormingen geenszins weerbarstig. Hij vergaf zelfs grootmoedig verscheidene door de wet met zware straffen bedreigde beleedigingen zijnes geheiligden persoons, en onthief den kapitein LINDBERG van de tegen den hartstogtelijken man uitgesproken doodstraf. Even verstandig werkte hij op den trotschen vrijheidszin der Noorwegers. Daarom bleef ook in *Noorwegen* de rust voortdurend, zonder verlamming van den krachtigen volksgeest.

Van *Turkije* is niets te zeggen, dan hetgeen voor meer dan achttien eeuwen de wijste, goddelijke menschenleeraar in de krachtige woorden: « waar een aas is, verzamelen zich de adelaren," — uitsprak.

Griekenland vertoont zich voortdurend als eene ontijdige broeikastplant, waaraan de vereischte levenskiem ontbreekt, om de scherpe lucht en het stormachtige weder te kunnen weerstaan. De levenskiem behoorde een nationaal-Grieksche, en geen misvormd-Europische te zijn.

Ook aan gene zijde des Oceaans waren er in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika staatsstormen genoeg. De geldmannen wilden het vrije volk tot hunne doeleinden den band straf houden; maar JACKSON's [illegible] bedierf hun het listige spel. Toen verhief zich een geweldig getier; doch de oude, heldhaftige man wankelde niet. Het welverdiend vertrouwen [illegible] overwinning.

Regeerkunde.

De voortgangen der verlichting en de eeuw van uitvindingen, die wij beleven, brengen te gelijk nieuwe behoeften voort, en, om aan die behoeften te voldoen, nieuwe vakken van kunsten en wetenschappen, die als zoodanigen te voren niet bekend of geene voorwerpen waren van gezette beschouwingen en regelmatige beoefeningen.

En hieronder behoort ook de Regeerkunde; het besturen van grootere en kleinere volken, of het in orde brengen en in orde houden; het bevorderen van de staatshuishouding, waarin de menschen zich vereenigd hebben onder verschillende hoofden, als Wetgevers en Handhavers der Wetten, aan welke alle die overigen onderworpen en de algemeene belangen zijn toevertrouwd; in één woord, die regeren.

In vroeger tijden, toen de menschen nog in den eersten staat der kindsheid waren, bij hunne opperhoofden weinig meer geacht dan lastdieren, die men kon drijven en voortzwepen waarheen men wilde, en die ook gedwee en geheel lijdelijk zulks verdroegen, zonder eenigen tegenstand, zonder naar eenige rede van billijkheid, zonder naar regten, pligten en wetten te vragen: — in die tijden was het regeren eigenlijk geene kunst, waartoe wetenschap en bekwaamheden vereischt werden. Magt alleen, of het regt van den sterkste, was het eenigste, dat de Regent noodig had. Als hij dit eenmaal in handen had, hetzij door verovering, hetzij door erf-opvolging verkregen, kon hij voorts doen wat hij wilde, zonder van zijn doen en laten eenige verantwoording of rekenschap schuldig te zijn. Het geheele land werd beschouwd als bij uitsluiting het *zijne*, en het volk als lijfeigenen, waarover hij als heer en meester van allesbeschikken en gebieden kon naar eigen goeddunken. In die tijden, gelijk nog in de landen, waar óf het volk te dom en te onbeschaafd is, om anders dan door magt en gezag bestuurd te worden, óf waar eene volstrekte alleenheersching plaats heeft, is het regeren geene kunst, maar een bloot werktuiglijk, of onwillekeurig werk, zonder veel verstand en kennis noodig te hebben. De betrekking tusschen den gebieder en het volk, is weinig anders dan die van den veedrijver en het stomme vee.

Maar eene verbazende verandering heeft dat alles ondergaan, sedert de menschelijke geest begonnen is, al meer en meer zich te ontwikkelen; — sedert men geleerd heeft, dat de mensch, inzonderheid de maatschappelijke mensch verre verheven boven het redeloos gedierte, tot vrijheid en volmaking geschapen is en op aarde bestaat; dat allen van oorsprong en natuur met elkander gelijk staan, als zijnde uit eenen bloede voortgekomen, en dat de natuur geen onderscheid van rangen kent, van welke sommigen tot gebieden, en de overigen tot slaafsch gehoorzamen bestemd zouden zijn; — sedert de menschen alzoo hunne menschelijke waarde en regten begonnen te gevoelen, die zij in het maatschappelijke leven niet verliezen, maar die veeleer, onder zekere wijzigingen of wetten, bevestigd en beveiligd behooren te worden tegen het geweld van den sterkste; — sedert zij begrijpen, dat het land hunner inwoning, het Vaderland met al deszelfs toebehooren, als een gemeen erfgoed is, dat, schoon niet in gelijke bezittingen verdeeld, noch verdeeld kunnende worden, echter oorspronkelijk en volgens het maatschappelijk verdrag het eigendom is van het gezamenlijke volk; dat de staats-schatkist door het volk onderhouden, alle staatsbehoeften en lasten gedragen moetende worden, ook alle magt en gezag van het volk uitgaat; dat het, ingevolge daarvan, regt heeft, of zelfs verpligt is, op het beheer van zaken mede toe te zien, waarvan de regent, hetzij Vorst, Koning of Keizer hetende, of onder welken titel ook, zijn gelastigde, bestuurder en vertegenwoordiger is; — sedert men gelooft, dat het volk niet om den hoogsten ambtenaar, maar de ambtenaar om het volk bestaat, van den hoogsten tot den laagsten staats-dienaar toe; dat allen beschouwd moeten worden als gelastigden en bezoldigden van het volk, om in deszelfs naam regt te spreken, en de algemeene belangen regelmatig te beslissen en te behartigen; — sedert deze en soortgelijke beginselen in omloop gemaakt zijn, en diepe wortelen hebben geschoten in het ligchaam van den burgerstaat, is voorzeker het hoofdbestuur moeijelijker geworden en regeren eene moeijelijke kunst. Veel gemakkelijker althans laat zich eene onkundige menigte, verblind door den luister van den oppermagtigen Monarch, beheerschen, dan een verlicht en beschaafd volk, dat, bezield door de straks gemelde beginselen, zich niet blindelings laat leiden, maar met een helder gezigt de gangen der regering nagaat, beoordeelt, en zich ernstig bemoeit met de lands-aangelegenheden, als zijne eigen zaken, waarvan het beheer en de zorg aan eenen of meerderen als zijne zaakwaarnemers worden toebetrouwd.

Persoonlijke verdiensten en bekwaamheden komen nu bij de onderhoorige landgenooten het meest in aanmerking, niet enkel geboorte en rang, wanneer van den regent gesproken wordt. En hoeveel heeft dan iemand, die, aan het hoofd

staande, het opperbewind voert, te verantwoorden! Hoe vele kundigheden en beleid moet hij bezitten, om de goedkeuring der natie weg te dragen: wij zeggen niet van allen zonder onderscheid, (dat is eene onmogelijkheid) maar van de beschaafdste, verstandigste, en opregtste vaderlanders! Daartoe wordt eene groote bedrevenheid vereischt in bijkans alle vakken van wetenschappen, als menschen en volkenkennis, aardrijkskunde, vaderlandsche en algemeene, wereldlijke en kerkelijke geschiedenis, natuurlijke en burgerlijke regtsgeleerdheid, staatshuishoudkunde, oordeelkunde, schranderheid van doorzigt enz. om niet te spreken van zedelijke en godsdienstige hoedanigheden, welke de regent in uitstekende mate dient te bezitten, zal hij een voorwerp van algemeene achting, vertrouwen en liefde zijn, en met glans den hoogen post, dien hij bekleedt, waarnemen. Hoe weinigen zijn voor dat alles berekend, en hoe weinig kan men het in dezen op toevalligen geboorterang laten aankomen!

In der daad, zulk regeren is geen één-mannenwerk, veel minder vrouwen-werk. Het is waar, de vorst kan zich door onderscheiden bekwame mannen laten omringen, die hem de behulpzame hand bieden of voorlichten; maar al heeft hij de wijsheid, om de geschiktste personen tot zijne staatsraden en ministers uit te kiezen, (dat zekerlijk al eene groote en daarom zeldzame wijsheid is), hij blijft dan ook van dezen gedurig afhankelijk, indien zijn hoofd te ledig is van de noodige kundigheden, om zelf te oordeelen, en uit eigen oogen te zien. Het is van hier, dat de staatkunde der rijken zoo weifelende en onzeker is, en zoo dikwerf veranderd, soms geheel strijdig met het te voren aangenomen stelsel, als het ministerie of slechts de eerste minister uit den zadel geligt wordt, schoon de monarch dezelfde blijft, ten blijke dat deze alleen voor figurant dient, en de ministers eigenlijk de teugels der regering in handen hebben. Op die wijze zou het niet gaan, bijaldien de vorst zelf verstand en geschiktheid van regeren had. Wee dus het land, welks koning een kind of een slechthoofd is!

Over het geheel wordt er thans in alle vakken meer bekwaamheid gevorderd, dan in vroeger tijden, van den onderwijzer af tot den hoogsten ambtenaar en regent toe. Over het geheel is er onder alle klassen van menschen ook ten aanzien van staatszaken, meer belangstelling en kennis verspreid, dan in de dagen van ouds. Hoe beschamend moet het dan zijn voor den regent, dat hij alleen daaromtrent ten achteren staat, of met den tijd niet heeft voortgestudeerd, om voor het minst met de volksverlichting een gelijken tred te houden. Evenmin zal iemand de regeerkunde van zelf aanwaaijen, als eenige andere wetenschap. Daartoe is voorafgaande oefening, ingespannen oefening, noodig.

Maar de gewone opvoeding van vorsten-kinderen, van prinsen en prinsessen, is weinig geschikt om hen met zoodanige oefeningen bezig te houden, die een doelmatige regeerkunde, zoo als wij dezelve beschreven hebben, vordert. Het woelige en statelijke hofleven, biedt hun, schoon met een hoflijken gouverneur op zijde, weinig tijd en gelegenheid aan tot ernstige, gezette en wetenschappelijke oefeningen, tot eenige grondige kennis van zaken, zoo ten uiterste noodig voor een' regent in de hooge posten, die op hem wachten, inzonderheid voor hem, die een' schepter zal voeren. Hoe weinig toch past die in de hand van iemand, die, in vergelijking van vele ambtelooze staatsburgers, een kind in het verstand is? — Zouden er geene instituten of eene akademie kunnen gesticht worden voor eene faculteit van de hooge regeerkunde, waarop zij, die eenmaal wenschten aan het hoofd der regering te staan, of met hooge waardigheden van die natuur bekleed te worden, konden studeren en een behoorlijk examen moesten ondergaan, eer zij tot de bedoelde waardigheid toegelaten wierden, gelijk elk ander, die in het vak van zijne studie gegradueerd wenscht te worden? Vele moeijelijkheden zouden er zekerlijk verbonden zijn met de instandbrenging van eene zoodanige faculteit, onder anderen eene van de grootste, de aanstelling van geschikte onderwijzers of professoren; want deze moesten niet alleen geleerden van den eersten rang zijn, maar ook regtschapen, onafhankelijke, vrij- en edeldenkende mannen. —

Maar ik bespeur, dat ik mij hier op een veld begeef, dat onoverzienbaar is, en waar ik mij zelven welhaast verliezen zal in ijdele theoriën, hersenschimmen en droomerijen. Laat ik mij dan vergenoegen met het ruwe ontwerp opgegeven te hebben, dat zekerlijk een nieuws onder de zonne is, waarom SALOMO niet gedacht heeft. Anderen, die daartoe lust hebben en meerdere bekwaamheid bezitten, mogen het verder ontwikkelen. Mijne hoofdbedoeling was aan te toonen, dat de regeerkunde eene wetenschap is van den uitgebreidsten omvang, die niemand met de geboorte verkrijgt, evenmin, als dat het verstand met het ambt komt; maar dat daartoe, als het wezen zal zoo als het behoort, groote voorbereidingen en ernstige oefeningen, nevens uitstekende hoedanigheden van geest en hart vereischt worden. Te weinig wordt zekerlijk hierom gedacht, en te weinig de opleiding der zulken, die naar hooge posten, vooral die naar het opperbewind staan, daartoe ingerigt.

Hoe wenschelijk ware het ondertusschen, dat, gelijk het lagere schoolonderwijs grootelijks verbeterd is, ook het hooge onderwijs in de regeerkunde, dat tot nog toe zoo veel te wenschen overlaat, insgelijks verbeterd wierde!

POSTERIJEN.

Het publiek wordt bij deze verwittigd, dat, door het vestigen van het Fransch Grens-Kantoor te *Breda*, de brieven voor *Frankrijk* en *Belgie*, zoo ook voor *Breda* zelve, voor *twee* uur des namiddags in de Brieven bus moeten zijn, en ook niet later dan tot dat uur ter frankeering kunnen aangenomen werden.

Verder dient nog tot narigt, dat het frankeer geld voor eenen enkelen brief naar *Belgie* thans bepaal is op 40 Cents.

De Directeur van het Postkantoor te Arnhem.
J. A. TROOST.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 29 Dec. 3 El 2 Palm 5 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 20 D
Den 30 Dec. 2 El 9 Palm 0 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 35 D

Mijne geliefde Echtgenoot, *MARIA INDEWEY*, is heden, door Gods goedheid gelukkig, verlost van een' ZOON.

GOUDA, den 27sten December 1836.

J. L. NIJHOFF.
Eenige Kennisgeving.

In den morgen van den 22sten December 1836 overleed te *Brummen*, in den ouderdom van 44 jaren, de Wel Eerwaarde Heer *PIETER ATTENDOORN VALLEMAND*, *Evangelie-dienaar*, diep betreurd door zijne Gemeente, Betrekkingen en Vrienden.

---

§ † † † † § De Notaris Mr. *E. Æ HOOGLANDT*, te *Dieren*, bij *Arnhem*, is voornemens om op Donderdag den 5den Januarij 1837, aan te vangen des voordenmiddags om 10 uur, ten huize van de Weduwe *BIGGENDORP*, te *Dieren*, publiek Erfhuiswijze te verkoopen:

Onderscheidene maghonij en andere MEUBELEN, als: KABINET, massief maghonijhouten BUFFET, een zilverhouten DITO, TRUMEAU met Spiegel en marmeren blad; een KLOKJE met repetitie, loopende ruim 8 dagen, een SPIEGEL met vergulde lijst; Voorts TAFELS, STOELEN met paardenharen zittingen, een LEDEKANTJE, MATRAS, BEDDEN, en eindelijk KOPER-, TIN- en IJZERWERK.

---

† † † § † † Op Vrijdag den 20sten Januarij 1837, des voormiddags om tien uur, zal, te *Vorden*, aan *Bosmanshuis*, onder *Hackfort*, publiek verkocht worden: 33 perceelen zware EIKEN-BOOMEN, zijnde nagenoeg 280 stuks, staande onder den huize *Hackfort*.

---

§ † § † † § Bij de GEBROEDERS *SPRENGER*, te *Arnhem*, zijn te bekomen ALLE SOORTEN van bovenlandsche *BOSCH- en GRASZADEN* van de allerbeste Kwaliteit, waarvoor zij instaan: tevens verzoeken zij, hun de bestellingen vóór of uiterlijk *medio Maart* aanstaande in te zenden.

---

† † † § § † Bij *J. BROUWER*, op *de Steeg*, onder *Rhederoord*, is te bekomen een groote partij van de beste qualiteit, van DENNEN-BOOMEN, geschikt tot het zwaarste HEI- en TIMMERWERK, in differente dikten en lengten, om, des verkiezende, op de benoodigde plaatsen te leveren.

---

† † † § § † *ZUTPHEN:* — De Ondergeteekende berigt het geëerde publiek, dat hij alhier dagelijks te spreken of te ontbieden is bij den heer *WEENINK*, in het Logement *den Hollandschen Tuin*, tot den 8sten Januarij 1837.

MAGNUS MORIS.

---

† § † † † § Op Maandag avond den 2den Januarij 1837, BAL, bij *H. COMAN* aan den Velperweg. De entrée is bepaald voor ieder Heer op 50 cent.

⁂ Bij *A. KLOOTS*, te *'s Gravenhage*, wordt uitgegeven, en is bij *L. VAN BAKKENES* en *VEENHUYSEN* te *Amsterdam* en verder alom verkrijgbaar:

I. BEKNOPT OVERZIGT VAN HET PIKET-SPEL, *gevold door eenige korte lessen in het* WHIST-SPEL, ... *f* 0,25.

II. OEFENINGEN *in het stellen van* BRIEVEN; door W. PLOKKER, *f* 0,30.
Dit boekje geeft niet alleen *voorschriften*, maar ook *onderwerpen*, *om uit te werken in den Briefstijl*, *cp:* en is dus zeer geschikt om het denkvermogen der kinderen te ontwikkelen.

III. FRANS RIJNVELD EN JOSEPHINE LE GRAU, of lotgevallen eener Hollandsche en eener Belgische familie uit den jongst verloopenen tijd, door F. VAN SPALL, in 2 deelen, groot octavo, met titel-platen. . *f* 4,80.
De beide deelen in éénen halven marokijnen band gebonden, tot Boekgeschenken. . . . . *f* 5,40.
Voorts zijn van den Eerw. VAN SPALL, tot BOEKGESCHENKEN, *in nette kartonnen banden*, bij hem steeds voorhanden:

IV. GUSTAAF RIJZING EN MATHIJS BIEZER, of de vruchten der opvoeding.
Een tafereel uit het begin der negentiende eeuw. Met eene titelplaat, in gr. 8°. . . . . *f* 2,40.

V. GESCHENK VOOR KINDEREN, bestaande in kleine verhalen, met plaatjes. TWEEDE DRUK. . . . . *f* 1,20.

IV. DE KINDEREN ZOO ALS ZIJ ZIJN, of gezellig en nuttig onderhoud voor de jeugd. Met plaatjes. . . . . . . *f* 1,10.

VII. BERNARD EN JULIA, of de voorbeeldige kinderen. Met gekleurde plaatjes. . . . . *f* 1,40.

De andere werken van dezen Schrijver zijn uitverkocht.

Ter perse:

VIII. AANLEIDING TOT GODSDIENSTIGE OVERDENKINGEN *op iederen dag des jaars.* Door J. VAN SPALL, *onder medewerking van eenige godsdienstvrienden.*
Van dit werk zal, te rekenen van 1°. Januarij 1837, maandelijks eene aflevering van 30 à 40 groote bladzijden netten letterdruk, *bevattende de overdenkingen eener geheele maand*, op best velin papier, voor den prijs van 30 à 40 cents, berekend tegen *éénen* cent per bladzijde, in het licht verschijnen. De belanghebbenden, die op 1°. Januarij aanstaande daarvan gebruik wenschen te maken, gelieven zich *dadelijk* daartoe aan te melden, terwijl Heeren Boekhandelaren verzocht worden, die opgaven VOOR DEN 30sten DEZER MAAND aan den uitgever te doen toekomen, ten einde geen oponthoud in de verzending van dit werk te ondervinden. —

A. KLOOTS.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.